

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра філософії, соціології та політології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 8 від «30» 06 2022 р.)

Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

**ПОЛІТИЧНІ СИСТЕМИ ТА РЕЖИМИ КРАЇН
СВІТУ /**

**POLITICAL SYSTEMS AND REGIMES OF THE
COUTRIES OF THE WORLD**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр	/	bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	/	Social and behavioral sciences
спеціальність	052 Політологія	/	Political science
спеціалізація	Політологія міжнародних відносин	/	Political science of international relations

Київ 2022

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

Автор: Гусєва Н.Ю., кандидат історичних наук, доцент

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та політології 14.06.2022 р., протокол № 15(29).

Рецензенти: Воробйова Г.Ю., кандидат політичних наук, доцент,
Перевезій В.О., кандидат історичних наук, доцент,
вчений секретар, старший науковий співробітник
відділу етнополітології Інституту політичних і
етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса
НАН України

**ПОЛІТИЧНІ СИСТЕМИ ТА РЕЖИМИ КРАЇН СВІТУ /
POLITICAL SYSTEMS AND REGIMES OF THE COUTRIES
OF THE WORLD**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр	/	bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	/	Social and behavioral sciences
спеціальність	052 Політологія	/	Political science
спеціалізація	Політологія міжнародних відносин	/	Political science of international relations

**1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ
(ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		Усього годин/кредитів	з них			
			лекції	семінарські заняття/мк	самостійна робота студентів	
1	Політична система та політичний режим: сутність, структура та	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
2	Типологія політичних систем та	6	2	2	2	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
3	Сутність та причини виникнення тоталітаризму	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
4	Авторитарний політичний режим	6	2	2	2	О, КТ, ТЗ, ЕК
5	Демократія як політичний режим	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
6	Трансформація політичних режимів	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
7	Форми правління у контексті глобалізації	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
8	Політична система США	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК

9	Політична система Канади	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
10	Вестмінстерська демократія Великої Британії	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
11	Політична система Франції – країни трьох	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
12	Федеративна республіка Німеччина: демократія, корпоративізм, федералізм	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
13	Еволюція політичних систем учасників СНД: компаративний	6	2	2	2	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
14	Протиріччя процесу модернізації у сучасній Росії	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
15	Основні напрямки, особливості та проблеми розвитку	14	4	4	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
16	Політичні системи і політичний розвиток держав Східної та Південно-Східної	6	2	2	2	О, КТ, ТЗ, ЕК

17	Становлення та розвиток політичних систем країн Південної Азії	6	2	2	2	О, КТ, ТЗ, ЕК
18	Політичні системи та тенденції політичного розвитку країн	6	2	2	2	О, КТ, ТЗ, ЕК
19	Формування і еволюція політичних систем країн Тропічної та	6	2	2	2	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
20	Політичні системи республік Латинської Америки: теорія	6	2	2	2	О, КТ, ТЗ, ЕК
	Курсові роботи	30				
	Разом:	180/6	42	42	66	
Підсумковий контроль						екзамен

Скорочення:

О – опитування

Т – тестування

ТЗ – творче завдання

ЕК – експрес-контроль

ККР – комплексна контрольна робота

**2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ,
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента , год.
1	2	3

<p>Знати: основні підходи до розуміння «політична система суспільства» та «політичний режим»; моделі політичної системи, її структуру та функції; ознаки та структуру політичного режиму як відображення стилю правління.</p> <p>Вміти: аналізувати особливості функціонування політичної системи, її ефективність та розуміти основні механізми забезпечення її збереження та стабільності; співвідносити категорії «політичний режим» та «політична</p>	<p>Тема 1. Політична система та політичний режим: сутність, структура та функції</p> <p>Лекція План лекції</p> <p>1. Трактуювання категорії «політична система». Особливості функціонування політичної системи як динамічного цілого. 2. Підходи та моделі політичної системи суспільства. 3. Підходи до визначення та сучасні трактування політичного режиму. Співвідношення понять «політичний режим» з поняттями «форма правління», «державний устрій», «державний режим», «політична система».</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 6, 7, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 21, 23. <i>Інтернет-ресурси:</i> 27, 29, 33, 35, 36.</p> <p>Семінарське заняття План семінару</p> <p>1. Структура, функції та суб'єкти політичної системи суспільства. 2. Ефективність та проблема стабільності політичних систем. 3. Механізми функціонування політичних систем суспільства. 4. Критерії визначення політичного режиму, його структура. 5. Фактори формування політичного режиму.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента 1. Використовуючи політологічні словники та енциклопедії, знайти і засвоїти значення таких дефініцій: політична система суспільства, артикуляція інтересів, агрегування інтересів, «вхід», «вихід», політичні відносини, політична організація суспільства, політичний режим, форма</p>	<p>2</p> <p>2</p>
---	---	-------------------

<p>Знати: основні типології політичних систем та режимів і критерії її здійснення.</p> <p>Вміти: аналізувати та характеризувати типи політичних систем і політичних режимів та розуміти їх взаємодію.</p>	<p>Тема 2. Типологія політичних систем та режимів</p> <p>Лекція План лекції</p> <p>1. Основи класифікації політичних систем. Критерії типології політичних систем. 2. Автократія у структурі аналізу політичних режимів. Типологія політичних режимів. 3. Взаємодія політичного режиму і політичної системи.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 2, 3, 4, 5. <i>Додатковий:</i> 6, 7, 10, 11, 14, 16, 19, 21, 23. <i>Інтернет-ресурси:</i> 31, 33, 35, 36.</p> <p>Семінарське заняття План семінару</p> <p>1. Типологія політичних систем за Г. Алмондом та Ж. Блонделем. 2. Типологія політичних систем за Ч. Ендрейном та Г. Екстайном. 3. Національні та спеціальні режими французьких дослідників де Трасі та Ланжюіне. 4. Типології політичних режимів Е. Шилза та С. Файнера. 5. Класифікація політичних режимів Г. Алмонда, Б. Пауелла.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. Підготуватися до експрес-контролю з ключових понять теми. 2. <i>Підготуватись до дискусії з використанням презентацій у Power Point на теми:</i></p> <p>✓ «Двомірна типологія політичних режимів Р. Даля». ✓ «Багатомірна типологія політичних режимів Ч. Ендрейна». ✓ «Типологія політичних режимів американських вчених Х. Лінцата А.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
---	---	----------------------------

<p>Знати: поняття, характерні риси та особливості тоталітаризму; основні причини появи тоталітарних режимів, їх типологію та відмінності.</p> <p>Вміти: аналізувати передумови формування тоталітарних держав; порівнювати тоталітарні системи в різних країнах світу; визначати наслідки тоталітаризму для людства.</p>	<p>Тема 3. Сутність та причини виникнення тоталітаризму</p> <p>Лекція План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етимологія поняття «тоталітаризм». Зародження та розвиток ідей тоталітаризму. 2. Передумови появи тоталітарних режимів. 3. Класифікація різновидів тоталітаризму та їх характерні риси. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 6, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 21, 23. <i>Інтернет-ресурси:</i> 28, 31, 33, 35, 36.</p> <p>Семінарське заняття План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини виникнення тоталітаризму: економічні, політичні, соціально-психологічні. 2. Державний терор як сутнісна характеристика тоталітарного режиму. 2. Типологія політичних режимів: загальне та специфічне. 4. Відмінності між різновидами тоталітарних режимів. <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використовуючи політологічні словники та енциклопедії, знайти і засвоїти значення таких дефініцій: тоталітаризм, тоталітарний режим, «масова людина», «масове суспільство», «масова партія», культ вождя, мілітаризація суспільства, фашизм, нацизм, комунізм, франкізм. 2. Підготуватися до експрес-контролю з ключових понять теми. 3. Скласти порівняльну таблицю «лівих» та «правих» тоталітарних режимів. 4. Підібрати матеріал та аргументи до дискусії. Деякі дослідники використовують термін «тоталітарна демократія». 	<p>2</p> <p>2</p> <p>4</p>
--	---	----------------------------

<p>Знати: поняття, ознаки та характерні риси авторитарного політичного режиму, причини його встановлення як перехідної форми, а також його типологію та форми.</p> <p>Вміти: аналізувати особливості формування авторитарних держав; порівнювати авторитарні системи в різних країнах світу; визначати наслідки авторитаризму для суспільства.</p>	<p>Тема 4. Авторитарний політичний режим</p> <p>Лекція План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Походження поняття «авторитаризм». Концепції та теорії авторитаризму. 2. Причини встановлення авторитарного режиму та його риси. Відмінності авторитаризму від тоталітаризму. 3. Слабкі та сильні сторони авторитаризму. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 2, 3, 4, 5. <i>Додатковий:</i> 6, 7, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 21, 23. <i>Інтернет-ресурси:</i> 28, 31, 33, 35, 36.</p> <p>Семінарське заняття План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типологія за метою встановлення авторитарного режиму. 2. Класифікація авторитарних режимів за їх ставленням до традицій. 3. Класифікація авторитарних режимів В. Хороса і М. Чешкова. 4. Виникнення військових режимів: характеристики та ознаки. 5. Характеристика однопартійних режимів. Теократичний авторитаризм. Монархічні авторитарні режими. <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використовуючи політологічні словники та енциклопедії, знайти і засвоїти значення таких дефініцій: авторитаризм, авторитарний режим, автократія, авторитарна особистість., корпоративізм, конформізм, Оруеллізм, хунта, корпоративний режим, військовий режим, султаністський режим, персоніфікований режим, теократичний режим, постколоніальний режим, посттоталітарний режим. 2. <i>Проблемно-пошукове завдання. Як зазначає німецький політолог В. Меркель,</i> 	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
--	--	----------------------------

<p>Знати: поняття, основні етапи еволюції демократії як політичного режиму та її основні індикатори як суспільно-політичного явища.</p> <p>Вміти: аналізувати особливості та принципи демократії, її основні форми правління.</p>	<p>Тема 5. Демократія як політичний режим</p> <p>Лекція План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття демократії. Демократія як політичний режим. 2. Етапи еволюції демократії як суспільно-політичного явища. 3. Типологія демократичних режимів. Моделі демократії. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 7, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 19, 21, 23. <i>Інтернет-ресурси:</i> 27, 31, 33, 35, 36.</p> <p>Семінарське заняття План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні індикатори демократичного політичного режиму: реалізація принципу розподілу влади, вибори представницьких органів, багатопартійність, легальна опозиція, вільні ЗМІ, плюралістична політична культура. 2. Парламентська монархія як форма демократичного правління. 3. Республіканська форма правління в умовах демократії. <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до експрес-контролю з ключових понять теми. 2. <i>Проблемно-пошукове завдання. За визначенням американського президента А. Лінкольна демократія – «це правління народу, обране народом і для народу». В даному визначенні демократія виступає скоріше нормативним ідеалом, красивою утопією, ніж характеристикою сучасної демократичної держави. В такому випадку, чи можливе справжнє народовладдя? Аргументуйте свою відповідь.</i> 	<p>2</p> <p>2</p> <p>4</p>
---	---	----------------------------

<p>Знати: поняття, форми, етапи та особливості політичного транзиту; риси демократизації, а також причини появи «гібридних режимів» та їх типи.</p> <p>Вміти: характеризувати та аналізувати етапи трансформації політичних режимів; види гібридних політичних режимів та їх існування в сучасному світі.</p>	<p align="center">Тема 6. Трансформація політичних режимів</p> <p align="center">Лекція</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «політичний транзит». Теорія модернізації. 2. Поняття «хвиля демократизації». Хвилі демократизації С. Хантінгтона. 3. Форми та етапи демократичного транзиту. 4. Поняття «гібридний режим». Основні індикатори гібридних режимів. <p align="center">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 6, 7, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 21, 23. <i>Інтернет-ресурси:</i> 27, 28, 31, 33, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття</p> <p align="center">План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Періоди глобальної демократизації Ф. Шміттєра. З. Бжезинського. 2. Типологія демократичних переходів Т.Л. Карла і Ф. Шміттєра. 3. Підхід до трактування перехідного процесу та його періодизації О'Доннелла та Ф. Шміттєра. 4. Розуміння гібридних режимів в стилі «неповних демократій». 5. Особливості дослідження транзиту політичних режимів за методиками організації «Freedom House», Фонду Бертельсманна, за даними «Transparency International», за проектом «Політичний атлас сучасності». <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати і законспектувати роботу С. Хантінгтона «Третя хвиля. Демократизація в кінці ХХ століття», та спробувати пояснити чому і як виникла хвиля демократизації в приблизно тридцяти країнах світу і надати пояснення транзитів. 	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">4</p>
---	--	---

<p>Знати: основні напрями і риси глобалізації та її вплив на форми правління; поняття: «мембрана», «субсидіарність», «мондіалізм», «субполітика».</p> <p>Вміти: аналізувати особливості форм правління у контексті глобалізації та основні кризи демократії як сучасну загрозу політичного світу.</p>	<p align="center">Тема 7. Форми правління у контексті глобалізації</p> <p align="center">Лекція</p> <p align="center">План лекції</p> <p>1. Глобалізація і державний суверенітет. Пріоритетність терміну «мембрана».</p> <p>2. Теорія мондіалізму та анклавно-конгломеративної побудови сучасного світу.</p> <p>3. Метаморфози форм правління: субсидіарність, гегемоніальна політика та субполітика.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний:</i> 2, 3, 4, 5. <i>Додатковий:</i> 7, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 21, 23. <i>Інтернет-ресурси:</i> 26, 31, 33, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття</p> <p align="center">План семінару</p> <p>1. Концепція неофедералізму.</p> <p>2. Концепція Дж. Грея майбутнього світопорядку – плюралізм мирного співіснування політичних режимів.</p> <p>3. Побудова влади за пірамідальною ієрархією та за сітьовим горизонтальним принципом.</p> <p>4. Криза демократії як сучасна загроза політичного світу.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. На основі вивчення питань лекції підготуватися до експрес-опитування.</p> <p>2. Підготуватись до дискусії з використанням презентацій у PowerPoint на тему: «Проблеми мондіалістської інтерпретації Ізодернізації ні»</p> <p>3. Підготуватися до роботи в малих групах на тему: «Криза демократії» та необхідність національної моделі соціальних інновацій».</p> <p>4. Проблемно-пошукове завдання. На відміну від реалістів Ф. Фукуяма – прихильник</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">4</p>
---	--	---

<p>Знати: особливості становлення та розвитку політичної системи США; етапи побудови республіканської форми правління в країні, систему «стримувань та противаг».</p> <p>Вміти: характеризувати основні етапи формування американського модернізації-лізму; аналізувати механізми функціонування політичної системи США.</p>	<p align="center">Тема 8. Політична система США</p> <p align="center">Лекція План лекції</p> <p>1. Утворення Сполучених Штатів Америки. Особливості становлення політичної системи США від першої половини XVII ст. до завершення Другої світової війни. 2. Характерні особливості сучасної політичної системи США: інститут Президентства, партійна система. 3. Особливості системи лобіювання у США.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 8, 9, 11, 12, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 26. <i>Інтернет-ресурси:</i> 28, 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття План семінару</p> <p>1. Основні етапи формування американського конституціоналізму. 2. Республіканська форма правління. Феномен «роздільного правління». 3. Поділ влади та система «стримувань та противаг». 4. Взаємовідносини місцевих і федеральних органів управління. Розподіл повноважень. 5. Політичні і правові норми, рівень політичної культури суспільства.</p> <p align="center">Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. На основі вивчення питань лекції підготуватися до експрес-опитування. 2. Підібрати матеріали для роботи у малих групах. <i>Проблемно-пошукове завдання. Колишній державний секретар США К. Райс вважає, що політична система Сполучених Штатів зберігає стійкість за будь-якого президента. Про це К. Райс заявила на 15-й щорічній зустрічі Ялтинської Європейської Стратегії (YES),</i></p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">4</p>
--	--	---

<p>Знати: етапи розвитку Канади від колонії до сучасної незалежної держави; особливості її політичної системи та принципи.</p> <p>Вміти: характеризувати самостійну внутрішню та зовнішню політику Канади; аналізувати складові політичної системи та режиму.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 9. Політична система Канади</p> <p style="text-align: center;">Лекція</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Становлення Канади від колонії до незалежної держави. Історичні умови становлення політичної системи Канади.</p> <p>2. Характеристика федерального устрою канадської держави. Мультикультурний федералізм – основа політичної системи Канади.</p> <p>3. Принципи політичної системи Канади. Особливості законодавчої, виконавчої та судової влади.</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5.</p> <p><i>Додатковий:</i> 9, 11, 12, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25.</p> <p><i>Інтернет-ресурси:</i> 28, 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття</p> <p style="text-align: center;">План семінару</p> <p>1. Зміст північноамериканського акту 1867 р. Статус домініону.</p> <p>2. Утворення централізованої держави на рубежі XIX-XX ст.</p> <p>3. Основні положення Конституційного акту 1982 р.</p> <p>4. Політичні партії та принципи виборчого законодавства у Канаді.</p> <p>5. Етнополітична ситуація у Канаді. Специфіка політичної культури Канади.</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. Підготуватися до експрес-контролю з ключових питань лекції.</p> <p>2. <i>Підготуватись до роботи в малих групах з використанням презентацій у Power Point на тему: «Політична система Канади: приклад для наслідування?». Аргументи «за» та «проти».</i></p> <p>3. Написати есе (4-5 стор.) на одну з тем:</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">4</p>
---	---	--

<p>Знати: основні етапи формування англійської демократії та передумови формування двопартійної системи у Великій Британії; особливості законодавчої та виконавчої влади, специфіку їх взаємодії.</p> <p>Вміти: аналізувати діяльність інститутів політичної влади Великої Британії, їх взаємодію; характеризувати особливості даної країни як унітарної держави «чотирьох націй».</p>	<p align="center">Тема 10. Вестмінстерська демократія Великої Британії</p> <p align="center">Лекція</p> <p align="center">План лекції</p> <p>1. Еволюція англійської демократії. Основні віхи виникнення та розвитку сучасного правління у Британії. 2. П'ять стадій розвитку Британії. 3. Інститути влади у Великій Британії. 3. Система політичних партій та виборча система.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 7, 11, 12, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 26. <i>Інтернет-ресурси:</i> 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття</p> <p align="center">План семінару</p> <p>1. Писана та написана конституція Великої Британії. Порівняльна характеристика неписаної конституції Британії та писаної Сполучених Штатів Америки. 2. Велика Британія – унітарна держава «чотирьох націй». Обсяги повноважень складових Великої Британії. 3. Громадянське суспільство Великої Британії. 4. Політична культура та легітимність влади.</p> <p align="center">Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. <i>Підготуватися до роботи в малих групах на тему «Становлення парламентаризму Великої Британії».</i> 2. <i>Підготуватись до дискусії з використанням презентацій у Power Point на теми:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>«Британський неоконсерватизм і його особливості. М. Тетчер»;</i> ✓ <i>«Лейбористська партія в соціально-політичній системі Великої Британії»;</i> 	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">4</p>
--	---	---

<p>Знати: еволюцію формування політичної системи Франції до сьогоднішнього; основні інститути П'ятої республіки та їх взаємодію.</p> <p>Вміти: аналізувати особливості розвитку політичної системи і політичного режиму, та їх вплив на динаміку політичного розвитку Франції.</p>	<p align="center">Тема 11. Політична система Франції – країни трьох революцій</p> <p align="center">Лекція План лекції</p> <p>1. Особливості становлення французької нації. Риси французького абсолютизму. Велика Французька революція. 2. Інституційні особливості політичної системи П'ятої республіки. 3. Нові виклики французької демократії.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 4, 5. <i>Додатковий:</i> 6, 8, 11, 12, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 26. <i>Інтернет-ресурси:</i> 29, 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття План семінару</p> <p>1. Конфлікт між традиційними та республіканськими цінностями як основа динаміки політичного розвитку Франції. 2. Історико-конституційна динаміка політичних режимів. 3. Соціальна система французького суспільства та партійна система країни.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. Підготуватися до експрес-контролю з ключових питань лекції. 2. Підготуватися до роботи в малих групах, дослідивши питання «Франція – Велика держава з глобальною відповідальністю». 3. Підготувати презентацію у Power Point на одну з тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Від де Голля до Макрона- президентів і їхні політичні платформи». ➤ «Політична криза в період П'ятої республіки у Франції: спроба кризового моделювання». ➤ «Франція – країна «раціоналізованого» 	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">4</p>
---	---	---

<p>Знати: основні етапи та особливості формування політичної системи Німеччини; прослідкувати еволюцію політичного режиму та сучасний стан політичної системи.</p> <p>Вміти: аналізувати роль та місце політичних партій Німеччини; характеризувати особливості парламентаризму у XXI 18од. в державі.</p>	<p align="center">Тема 12. Федеративна республіка Німеччини: демократія, корпоративізм, федералізм</p> <p align="center">Лекція</p> <p align="center">План лекції</p> <p>1. Витоки німецької політичної системи та її розвиток в різні історичні часи. Формування базових німецьких цінностей.</p> <p>2. Німецька модель елітистської демократії. Німецький федералізм. Партійна система ФРН.</p> <p>3. Розвиток та особливості політичної системи Німеччини XXI 18од.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5.</p> <p><i>Додатковий:</i> 8, 11, 12, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 26.</p> <p><i>Інтернет-ресурси:</i> 29, 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття</p> <p align="center">План семінар</p> <p>1. НДР та ФРН. Відтворення єдиної німецької держави.</p> <p>2. Домінантна роль у політичному полі ХДС/ХСС, СДПН, СЕДПН та Союз-90 («зелені»).</p> <p>3. Політичні партії та електоральні процеси.</p> <p>4. Витіснення політичної біполярності та антагонізму інтегральними складовими лібералізму і консерватизму.</p> <p>5. Канцлери Німеччини: від К. Аденауера до А. Меркель.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. Підготуватися до дискусії на тему: «Політична криза в Німеччині 20217 р.: перспективи подолання».</p> <p>2. Підготувати есе (4-5 стор.) на тему: «Особливості сучасного німецького парламентаризму».</p> <p>3. Дати письмово відповіді на питання:</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p>
--	---	---

<p>Знати: особливості створення СНД та її місце на світовій арені; політичну ситуацію в країнах СНД та формування в них політичних режимів.</p> <p>Вміти: аналізувати діяльність політичних інститутів в країнах СНД та причини посилення президентської влади в країнах пострадянського простору.</p>	<p align="center">Тема 13. Еволюція політичних систем учасників СНД: компаративний аналіз</p> <p align="center">Лекція План лекції</p> <p>1. Особливості процесу суверенізації й оформлення поділу влади в республіках колишнього СРСР. 2. Огляд політичної ситуації в країнах регіону після здобуття незалежності.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 11, 12, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26. <i>Інтернет-ресурси:</i> 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття План семінару</p> <p>1. Посилення президентської влади – провідна тенденція політичного розвитку країн СНД. 2. Криза парламентаризму на пострадянському просторі. 3. Проблема політичної стабільності та свободи ЗМІ. 4. Особливості формування політичних режимів Російської Федерації, України та Казахстану.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. Підготуватися до експрес-контролю з питань лекції. 2. <i>Підготуватись до дискусії з використанням презентацій у Power Point на теми: «Огляд векторів розвитку пострадянських країн», «Подальші перспективи розвитку СНД».</i> 3. Зробити дайджест наукових праць (за вибором): ➤ «Основи діяльності СНД. Місце організації на світовій арені». ➤ «Результат історичного значення</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">2</p>
--	---	---

<p>Знати: особливості розвитку політичної системи Росії: від формування монархії до федерації; еволюцію політичних режимів в Росії та основні демократичні перетворення в ній.</p> <p>Вміти: аналізувати основні етапи розвитку та модернізації політичної системи Росії та причини зміни політичних режимів і їх наслідки для суспільства; характеризувати причини закритості російського суспільства.</p>	<p align="center">Тема 14. Протиріччя процесу модернізації у сучасній Росії</p> <p align="center">Лекція План лекції</p> <p>1. Еволюція політичної системи Росії. Утворення радянської політичної системи. 2. Стратегії поставторитарного переходу до демократії. «Стартові» умови демократичних перетворень у Росії. 3. Росія за В. Путіна: посилення державності та авторитаризму. «Рокіровка у владі».</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 8, 11, 12, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 26. <i>Інтернет-ресурси:</i> 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття План семінару</p> <p>1. Завершення існування однопартійної системи в Росії і початок реформування політичної системи. 2. Закритість і відкритість російського суспільства. Дві хвили маргіналізації в Росії. 3. Епоха М. Горбачова та Б. Єльцина – «Президент всія Русі». 4. Прихід президента Д. Медведєва. 5. Аналіз сучасного стану політичної системи Росії. В. Путин: перезавантаження влади 2018 р.</p> <p align="center">Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. Підготуватися до експрес-контролю з ключових понять теми. 2. Підібрати матеріал та аргументи до дискусії «Єдиний Митний Союз – спроби відродження минулого впливу Росії на пострадянському просторі». 3. Підготувати реферативне повідомлення на тему: «Г. Хейл про «патрональне</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">4</p>
---	--	---

<p>Знати: концептуальні основи та конституційні засади, які лежать в основі політичної системи суспільства України; причинно-наслідкові зв'язки, які визначили формування наявної моделі влади в Україні.</p> <p>Вміти: аналізувати особливості, форми і механізми політичної системи України, характеризувати її специфіку та</p>	<p align="center">Тема 15. Основні напрямки, особливості та проблеми розвитку політичної системи України</p> <p align="center">Лекція План лекції</p> <p>1. Історичні та політичні аспекти формування політичної системи та режиму в Україні. 2. Незалежність України – початок реформування політичної системи суспільства. Основні напрямки й перспективи реформування політичної системи України. 3. Становлення і основні параметри системи державної влади у незалежній Україні. Перспективи змін взаємовідносин трьох гілок державної влади в Україні. 4. Особливості партійної системи України та її вплив на реформування політичної системи. 5. Трансформація правлячої політичної еліти України в 1991-2011 рр. Динаміка політичного устрою в Україні: проблема співвідношення законодавчої, виконавчої та судової влади. 6. Вплив «Революції гідності» (2013-2014 рр.) на політичну систему України.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24. <i>Інтернет-ресурси:</i> 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття План семінару</p> <p>1. Особливості політичної системи Радянської України як продовження політичної системи СРСР. Політична спадщина тоталітарної системи. 2. Головні завдання демократичного процесу. Від декларації «Про державний</p>	<p align="center">4</p> <p align="center">4</p>
--	--	---

<p>Знати: характерні риси модернізацій н, китайської та азійської парадигми та їхнє місце в світовій політиці; особливості становлення політичних систем в Східній та Південно-Східній Азії.</p> <p>Вміти: аналізувати політичні системи та режими в країнах Східної та Південно-Східної Азії.</p>	<p>Тема 16. Політичні системи і політичний розвиток держав Східної та Південно-Східної Азії.</p> <p>Лекція План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тоталітарні політичні режими у сучасному світі й збереження залишків тоталітаризму в країнах, які обирають шлях модернізації. 2. Еволюція ідейно-теоретичних і організаційних засад діяльності Комуністичної партії Китаю. 3. Тоталітарний комуністичний режим КНДР та його курс на самоізоляцію. 4. Особливості становлення політичної системи Японії. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 11, 12, 13, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 26. <i>Інтернет-ресурси:</i> 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p>Семінарське заняття План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Модернізація та традиція у сучасному Китаї. Китайська «конвергенція». 2. Японія як конституційна парламентська монархія. Тип модернізації в Японії. 3. Сінгапур – шлях від диктатури до демократії. Особливості політичного устрою Сінгапуру. 4. Перехід від авторитаризму до демократії в Республіці Корея. 5. Політичні системи Соціалістичної Республіки В'єтнам, ЛНДР і Королівства Камбоджа: модернізацій н трансформації. <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до експрес-контролю з ключових понять теми. 2. Підготуватись до дискусії з використанням презентацій у Power Point 	<p>2</p> <p>2</p>
--	--	-------------------

<p>Знати: історичні та політичні передумови формування та розвитку політичних систем країн Південної Азії; особливості їх еволюції територіального устрою.</p> <p>Вміти: характеризувати та аналізувати політичні системи країн Південної Азії, оцінювати вплив політичного режиму на внутрішньо-політичне життя держав.</p>	<p align="center">Тема 17. Становлення та розвиток політичних систем країн Південної Азії.</p> <p align="center">Лекція План лекції</p> <p>1. Історичні передумови формування політичних систем країн Південної Азії. 2. Політична система Індії: між авторитаризмом та демократією. 3. Вплив релігії на політичний розвиток Ісламської Республіки Пакистан.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 11, 12, 13, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 26. <i>Інтернет-ресурси:</i> 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття План семінару</p> <p>1. Еволюція багатопартійності в Індії, Бангладеш і Шрі-Ланці: від поляризованого плюралізму до двопартійної системи. 2. Національне питання в Індії й Шрі-Ланці та вдосконалення їхнього адміністративно-територіального устрою. 3. Повалення абсолютистської монархії в Непалі й проголошення федеративної демократичної республіки. 4. Мальдівська Республіка: від авторитаризму до демократії. 5. Еволюція політичної системи Монголії.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. Підготуватися до експрес-контролю з ключових понять теми. 2. Підготуватись до дискусії з використанням презентацій у Power Point на теми: «Соціально-політичні трансформації політичних процесів в Індії». 3. Зробити дайджест наукових праць з даної теми.</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">2</p>
--	--	---

<p>Знати: внутрішні та зовнішні чинники поширення авторитарних політичних систем в країнах Близького Сходу; особливості формування абсолютних арабських монархій.</p> <p>Вміти: аналізувати особливості політичних систем та режимів країн Близького Сходу.</p>	<p align="center">Тема 18. Політичні системи та тенденції політичного розвитку країн Близького Сходу</p> <p align="center">Лекція</p> <p align="center">План лекції</p> <p>1. Аналіз політичного світу на Сході: загальні закономірності і особливості. Внутрішні й зовнішні чинники поширення бюрократичних авторитарних систем.</p> <p>2. Концепція «велят-е-факіх» і еволюція іранського теократичного режиму. Особливості формування політичних систем абсолютних арабських монархій.</p> <p>3. Становлення Ізраїлю як унітарної парламентської республіки. Унікальність політичної системи Ізраїлю.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 7, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 26. <i>Інтернет-ресурси:</i> 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p align="center">Семінарське заняття</p> <p align="center">План семінару</p> <p>1. Вплив ісламу на політичний лад і судову систему країн Близького Сходу.</p> <p>2. Ісламська цивілізаційна домінанта і політична модернізація на Близькому Сході.</p> <p>3. Дуалістична монархія в Йорданії.</p> <p>4. Парламентська республіка в Лівані й Іраку.</p> <p>5. Вплив «Арабської весни» на політичні системи держав Близького Сходу.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. На основі вивчення питань лекції підготуватися до експрес-контролю.</p> <p>2. Підготувати презентацію у <i>Power Point</i> на одну з тем:</p> <p align="center">✓ «Асиметрична стратегія Ізраїлю в період становлення держави».</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">2</p>
---	---	---

<p>Знати: формування, еволюцію та особливості розвитку політичних систем країн Тропічної та Південної Африки.</p> <p>Вміти: аналізувати процеси політичної модернізації та трансформації в країнах Тропічної та Південної Африки.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 19. Формування і еволюція політичних систем країн Тропічної та Південної Африки</p> <p style="text-align: center;">Лекція План лекції</p> <p>1. Суспільно-політична орієнтація нових незалежних держав Південної Африки. 2. Крах політики «соціалістичної орієнтації» після холодної війни та труднощі лібералізації країн Тропічної Африки. 3. Система апартеїду й особливості демократичного транзиту в Південно-Африканській Республіці.</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 5. <i>Додатковий:</i> 11, 12, 13, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 26. <i>Інтернет-ресурси:</i> 31, 33, 34, 35, 36.</p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття План семінару</p> <p>1. Уроки політичної модернізації в капіталістичних державах регіону. 2. Державний лад і устрій ПАР за Конституцією 1996 р.: «надпарламентська республіка». 3. Аналіз сучасного стану політичних систем Тропічної та Південної Африки.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. На основі вивчення питань лекції підготуватися до експрес-контролю. 2. Підготувати дайджест з даної теми. 3. Підготувати есе (4-5 стор.) на тему: «Ліквідація апартеїду в ПАР». 4. Зробити презентацію у <i>Power Point</i> на одну з наступних тем: ✓ «Розстановка внутрішньополітичних сил в Південно-Африканській Республіці». ✓ «Запровадження апартеїду в</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>
---	---	--

**Тема 20. Політичні системи республік
Латинської Америки: теорія та практика**

Лекція

План лекції

Знати: основні характерні риси політичних систем та режимів республік Латинської Америки; особливості функціонування органів влади.

1. Латиноамериканські Конституції в розбудові правової держави і громадянських прав людини.
2. «Суперпрезидентська» республіка. Виконавчі та законодавчі органи влади в системі стримувань і противаг.
3. Військово-диктаторські режими в країнах Латинської Америки та їхні політичні наслідки. Утвердження системи представницької демократії.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 5.

Додатковий: 8, 11, 12, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 26.

Інтернет-ресурси: 31, 33, 34, 35, 36.

2

Семінарське заняття

План семінару

Вміти: аналізувати трансформаційні та модернізаційні процеси в розвитку республік Латинської Америки; визначати виклики та недоліки політичних систем та режимів

1. Формування багатопартійності. Громадянські політичні організації, групи і інтересів та тиску як фактор модернізації Південної Америки.
2. Державний лад і виборче законодавство Бразилії та Аргентини.
3. Будівництво «соціалізму XXI століття» в Болівії, Венесуелі та Еквадорі: спільне й особливе.
4. Громадянська війна в Колумбії та її вплив на політичну систему країни.

Завдання для самостійної роботи студента

1. На основі вивчення питань лекції підготуватися до експрес-контролю.
2. Підібрати матеріали для роботи у малих

2

Курсові роботи	30
Разом	180
Підсумковий результат	екзамен

**Курсивом визначено інтерактивні завдання з навчальної дисципліни «Політичні системи та режими країн світу».*

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

Основний

1. Бокщанин И., Губерский С. Политические системы стран Западной Европы: монографія. – Серия I. Институт Президентства Итальянской Республики. – К., 2014. – 134 с.
2. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політико-правові системи світу: Навч. посібн. – К.: Знання, 2006. – 668 с.
3. Герасимчук Т. Ф., Киридон А. М., Троян С. С. Загальна теорія політики: Навч. посіб. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 226 с.
4. Політична система сучасного суспільства: навчальний посібник / [В. В. Мадіссон, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк, Н. В. Пархоменко] – К.: КНУТД, 2015. – 229 с.
5. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку: навч. посібник / за ред. Ф. М. Рудича. – К., 2012. – 326 с.

Додатковий

6. Абрамович В.Г., Телелим І.В. Політична система суспільства / В.Г. Абрамович, І.В. Телелим. – Одеса.: «ВМВ», 2012. – 684 с.
7. Бебик В.М. Політологія. Наука і навчальна дисципліна: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.М.Бебик. – К.: Каравела, 2012. – 495 с.
8. Кириченко В. М. Політичні системи світу: кредитно-модульний курс: навч. посіб. / В. М. Кириченко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 218 с.
9. Латигіна Н.А. Демократія: реалії versus утопії / Н.А. Латигіна. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 400 с.
10. Латигіна Н.А. Іслам: шлях крізь століття: монографія / Н.А. Латигіна. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 360 с.
11. Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991-2014). – Чернівці: Книги – ХХІ, 2016. – 552 с.
12. Пахарев А.Д. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні: навч. посібник / А.Д. Пахарев. – К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2015. – 182 с.
13. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії / за заг. ред. проф. А. І. Кудряченка. – К.: НІСД, 2007. – 396 с.
14. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній Україні: навч. посібник / за заг. ред. Ф.М. Рудича. – Київ, 2016. – 170 с.
15. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та

- інформаційної революції: [монографія] / М. А. Дмитренко; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т дослідж. пробл. держ. безпеки. – 2-ге вид., допов. та переробл. – К.: Ун-т «Україна», 2011. – 820 с.
16. Політична система: сучасні проблеми розвитку громадянського суспільства і держави: у 2 т. / [Скрипнюк О.В. та ін]; за ред. акад. НАПрН України О.В. Скрипнюка; Нац. акад. прав. Наук України. – К.: Логос, 2010. – 626 с.
 17. Політичний режим і народовладдя в Україні: політологічний аналіз: [монографія] / [Балабан Р. В. та ін.; за заг. ред. проф. Ф. М. Рудича]; Нац. акад. наук України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. – 455 с.
 18. Політологія: енциклопедичний словник / [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Н. М. Хома]; за ред. д-ра філос. наук, проф. В. П. Мельника. – ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 406 с.
 19. *Примуш М.В. Політичні партії: історія та теорія / М.В. Примуш. – К.: Професіонал, 2015. – 416 с.*
 20. Томахів В. Я. Політологія: навч. посіб. / В. Я. Томахів. - 3-тє вид., доповн. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 224 с.
 21. Шведа Ю.Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні / Ю.Р. Шведа. – Львів, 2016. – 462 с.
 22. America's Political System the most brutal in the world: Hillary Clinton. –2014.
 23. The American Political System: Ken Kollman. – 2013. – 230 p.
 24. The price of politics: Bob Woodward. – 2013. – 89 p.
 25. China's political system / Yin Zhongqing; transl. Wang Pingxing. – [Beijing]: China Intercontinental Press, 2011. – 180 p.
 26. Easton D. The Political System: An Inquiry into the State of Political Science. – New York, 1953.

Інтернет-ресурси

27. Закон України Про політичні партії в Україні. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
28. Інститут стратегічних оцінок при Президентському фонді Леоніда Кучми «Україна». – Режим доступу: <http://www.kuchma.org.ua/ico/monitoring/>
29. Кабінет міністрів України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
30. Міжнародний центр перспективних досліджень. – Режим доступу: <http://www.icps.kiev.ua/library>
31. Міністерство закордонних справ України. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/>
32. Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу:

- <http://www.niss.gov.ua/>
33. Онлайн бібліотека з політології і політичних наук. – Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/>
 34. Підручники з політології. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com>
 35. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. – Режим доступу: <http://www.razumkov.org.ua>
 36. Український центр політичного менеджменту. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/>

**Курсивом визначено джерела, які наявні в бібліотеці ДТЕУ.*